

JAARVERSLAG FNV SOLIDARITEITSFONDS

2023

Voor vragen over de inhoud van dit document, [het solidariteitswerk of de projecten](#) kunt u terecht bij Marten van den Berge, [strategisch adviseur internationale solidariteit](#).
Marten.vandenberge@fnv.nl

Deze pdf is interactief. Door de clickable inhoudsopgave komt u direct op de pagina of het artikel van uw keuze. Via de 'home-button' keert u weer terug naar de inhoudsopgave. U kunt natuurlijk ook gebruik maken van de standaard interface van uw pdf reader.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
HET INTERNATIONALE SOLIDARITEITSWERK: ORGANISATIE	5
GOEDKEURINGEN 2023	7
PROJECTBESCHRIJVINGEN OVERZICHT	9
Van Schoolklassen naar Carrières: vakbonden op de bres tegen kinderarbeid in India (CH0011581)	9
Opleiden voor de Toekomst: Train de Trainer in Veilig- en Gezond Werken in Suriname (SR0060011)	9
Voor een Veerkrachtige Vakbeweging in Zimbabwe: werkers versterken in de banken- en onderwijs sectoren (ZW0110011)	10
Versterking van het Zimbabwe Europa Netwerk: Ondersteuning van Vakbondsrechten in Zimbabwe (BE0130011)	11
Samen Sterk: Vakbondssteun voor Gevangenen en Vrijgelaten Vakbondsactivisten in Belarus (DE0030011)	11
Voices for Equality (LK0020031)	12
Solidariteit voor een Duurzame Toekomst: vakbondsactivisme in de Toerismesector in Nepal (NP0010091)	12
Samenwerking voor Duurzame Verandering: De Strijd voor Arbeidsrechten in Colombia (CO0080211)	13
Internationaal jongerenvakbondskamp in Oeganda: Een Nieuwe Generatie in de Vakbeweging UG0010081	13
La Familia de la Calle: Internationale solidariteit met straatverkopers in Medellin, Colombia CO0160041	14
Internationale vakbondsalliantie voor vakbondsrechten in water- en sanitatie in Zuid-Azie (FR0011561)	14
Versterking van Huishoudelijk Personeel in India: De Rol van de NADW (IN0270051)	15
Project ECIF: Samenwerking voor Verbetering van de Bouwsector in Ethiopië (ET0020061)	15
Lessen uit Internationale Samenwerking: Evaluatie van projecten met TUICO Tanzania (NL0110191)	16
Een Nieuwe Horizon voor Pensioenen: Samen Sterk voor Verandering in Suriname (CH0011621)	17
Werken aan de toekomst: Theory of Change Workshop van FNSA en FNV (MA0030061)	17
Het Internationale Solidariteitsfestival 2023	18

VOORWOORD JAARVERSLAG FNV SOLIDARITEITSFONDS

TOENEMEND BELANG

Arbeids- en vakbondsrechten staan internationaal steeds meer onder druk. De ITUC rapporteerde in 2023 weer een mondiale toename van schendingen. Repressieve regimes, geopolitieke spanningen en de opkomst van extreem rechts in democratische economieën dragen hieraan bij. Het belang van internationale solidariteit neemt alleen maar toe.

TIENTALLEN PROJECTEN

Daarom zijn we via het FNV Solidariteitsfonds ook in 2023 natuurlijk naast onze partners gaan staan. In dit jaarverslag vindt U een overzicht van de tientallen projecten die we in dat jaar gefinancierd hebben en de partners waarmee we hebben samengewerkt. Zo leest U over projecten in landen zoals Colombia, India en Suriname, die zich richten op thema's als arbeidsrechten, gendergelijkheid en arbo-wetgeving. Projecten in Zuid-Azië richtten zich op het belang van een rechtvaardige klimaatverandering, inclusiviteit en waardigheid voor gemarginaliseerde groepen zoals LGBTQ+ werkers, terwijl in Zimbabwe en Belarus vakbondsrechten werden verdedigd in een uiterst repressieve context.

WAARDERING VOOR ONZE PARTNERS

In de projecten van het FNV Solidariteitsfonds zoeken we actief naar betrokkenheid van leden en naar internationale vakbondsthema's die over grenzen heen verbinden. Zo ondersteunen we de democratische vakbondsofbouw vanaf de werkvloer. We werken aan internationaal vakbondswerk op basis van gelijkheid en wederkerigheid. Het succes van de solidariteitsprojecten is dan ook te danken aan de voortdurende inzet van onze vakbondspartners wereldwijd en de inzet van onze eigen FNV-leden, bestuurders en adviseurs.

DRAAGVLAK

Om internationale solidariteit te bevorderen, organiseerden we vanuit het FNV Solidariteitsfonds in 2023 ook het vernieuwde FNV Solidariteitsfestival. Ook daarover leest U in dit verslag. Honderden leden gingen in gesprek met vakbondsactivisten uit tientallen landen over thema's als vakbondsorganisatie in internationale ketens, een rechtvaardige energietransitie voor werkers en vakbonden internationaal tegen extreem rechts. Daarnaast waren er vele culturele activiteiten zoals muziekoptredens, een boekenmarkt en tentoonstellingen. Het festival trok meer dan 300 deelnemers. Zodoende heeft het Solidariteitsfonds niet alleen bijgedragen aan vakbondsversterking in het Mondiale Zuiden maar ook aan het creëren van draagvlak voor- en betrokkenheid bij internationale solidariteit van FNV leden en niet-leden.

Tot slot, diepe dank, waardering en respect voor de voortdurende inzet en strijd van onze internationale vakbondspartners, voor de (internationaal) actieve FNV leden en voor de ondersteuning uit de werkorganisatie van de FNV die dit werk mede mogelijk maken. En voor degenen die door dit verslag geïnspireerd raken: sluit je aan en organiseer je ook internationaal via de FNV!. De FNV is grenzeloos solidair! Check: Internationaal werk door FNV-leden - FNV. Want je weet het: Samen zijn we onverslaanbaar!

Petra Bolster, Internationaal Secretaris van de FNV

Lieuwe de Vries, voorzitter Sectoroverstijgende Commissie Internationale Projecten (SCIP)

HET INTERNATIONALE SOLIDARITEITSWERK: ORGANISATIE

Het Solidariteitsfonds bestaat uit ledengeld: 0.7% van de jaarlijkse ledeninkomsten komt terecht in het fonds. Het zijn dan ook FNV-leden die over de projecten beslissen. Met ondersteuning van de FNV beleidsadviseur Internationale Solidariteit en Mondiaal FNV beoordelen internationale sector- en netwerkvertegenwoordigers projectvoorstellen aan het fonds. De besluitvorming loopt via de internationale werkgroepen van de verschillende FNV sectoren en netwerken (de WIS/Z-en). Sector-overstijgend is de besluitvorming georganiseerd via de zogenaamde Sector overstijgende Commissie Internationale Projecten (SCIP). Ook ontwikkelen de werkgroepen zelf internationale vakbondsprojecten op basis van de internationale prioriteiten in hun sectoren en netwerken. Ze worden daarin ondersteund door sectorale FNV bestuurders en de relevante beleidsadviseurs.

Het Solidariteitswerk was in 2023 op de volgende manier georganiseerd:

FNV Sector/ Netwerk	Internationale werkgroep	SCIP vertegenwoordiger	Plaatsvervangend lid	FNV Bestuurder
Agrarisch-Industrie	Werkgroep Internationale Zaken Agrarisch Industrie	Brahim Rezziki	Gesina Hoogsteen	René Kouwenhoven
Bouwen en Wonen	Werkgroep Internationale Solidariteit BOUW	Fred van Anrooy	Vacature	Zamaney Menso
Handel	Werkgroep Internationale Solidariteit Handel	Carin Steenberg	Vacature	Lettie Kleijer-Blok
Diensten	Werkgroep Internationale Solidariteit Diensten	Mirjam Busse	Johan Huver	Felix Alejandro Perez
Metaal	Werkgroep Internationale Solidariteit Metaal	Peter Zalm	Vacature	Lennart Feijen
Vervoer	Werkgroep Internationaal Vervoer	Lex Lecomte	Vacature	Edwin Atema
Senioren	Beleidsgroep Internationale Zaken Senioren	Ellen Smits	Wendelmoet Mulder	Vacature
Zorg en Welzijn	Werkgroep Internationale Zaken Zorg en Welzijn	Eli Silvrants	Vacature	Irene van Hest
Uitkerings-gerechtigden	Werkgroep Internationale Solidariteit UG	Tom Harmsen	Frits de Vries	Vacature
Netwerk Regenboog	Werkgroep Internationale Zaken Netwerk Regenboog	Peter Mekers	Ronald Plokker	Begeleiding vanuit de BAG diversiteit en Academie FNV
Netwerk Wereldburgers	Werkgroep Internationale Solidariteit Wereldburgers	Edwin Rustenburg	Harry Balgobind	Begeleiding vanuit de BAG diversiteit en Academie FNV
Netwerk Vrouw	Werkgroep Internationale Solidariteit netwerk Vrouw	Petra Zegerius	Vacature	Begeleiding vanuit de BAG diversiteit en Academie FNV
Overheid/ Publiek Belang	Werkgroep Internationale Zaken.	Jan Winde/Ko Hartman	Lenie de Jong Helleman	Frans Carbo (tot juli 2023) daarna Ozcan Colak
Young en United	Internationaal verantwoordelijken in het sectorbestuur	Vera Andriessen/ Aleksandra Zdanowska	Frank Lammers	Frank van Bennekom

Naast de vertegenwoordigers van de WIS/Z-en, nemen vertegenwoordigers van de volgende 2 internationale werkgroepen deel aan de SCIP als 'deelnemers zonder stemrecht', namelijk: de werkgroep Subsahara Afrika (voorzitter Hans Mooren) en de MENA werkgroep (voorzitter Dick de Graaf).

De gekozen voorzitter van de SCIP is sinds 2021 Lieuwe de Vries uit de WIZ Zorg & Welzijn. Vanuit de werkorganisatie werd de SCIP in 2023 ondersteund door Marten van den Berge, beleidsadviseur internationale solidariteit van de beleidsadviesgroep (BAG). Vast contact persoon bij de SCIP vanuit Mondiaal FNV was beleidsmedewerker Astrid Kaag.

In 2023 werd er 3 x online vergaderd door de SCIP en vond er 3 keer een fysieke vergadering plaats.

Daarnaast vond er 1 interne verdiepingdag plaats en waren de internationale werkgroepen betrokken bij het organiseren van een internationaal onderdeel van de 1 mei viering en organiseerden het FNV Internationale Solidariteitsfestival op 23 september (zie inleiding en pagina 15).

Zie voor meer informatie, en hoe je ook zelf actief kunt worden in dit internationale vakbondswerk:

[Solidariteitsfonds - FNV](#)

GOEDKEURINGEN 2023

In 2023 zijn er in totaal 16 projecten goedgekeurd waarbij meer dan 30 vakbondsorganisaties uit zo'n 14 landen in het Globale Zuiden en daarbuiten betrokken waren. Alle projecten vonden plaats in samenwerking met verschillende lokale vakbonden, ontwikkelingsorganisaties (NGO's) en afdelingen van internationale vakbondskoepels.

In 2023 is er in totaal € 767.649 euro uitgegeven aan verschillende solidariteitsprojecten. Hieronder volgt een overzicht van de goedgekeurde projecten, gespecificeerd naar partnerorganisatie en land. Ook wordt genoemd welke internationale FNV werkgroepen bij de projecten betrokken waren. Dit heeft te maken met de eerdergenoemde manier waarop de gelden van het FNV Solidariteitsfonds worden verdeeld. Hierbij is de helft van het solidariteitsbudget verdeeld over de verschillende sectoren, die als sector over hun internationale solidariteitsbudget kunnen beslissen. De andere helft van het fonds wordt sector-overstijgend beheerd door de SCIP. Onder de overzichten vindt U een korte beschrijving per project.

Projecttitel	Partnerbond en land	Betrokken internationale gremia uit de FNV	Toegekende bedrag + verdeling.
Van Schoolklassen naar Carrières: vakbonden op de bres tegen Kinderarbeid in India (CH0011581)	Samenwerking met 11 Indiase bonden via de mondiale vakbondskoepel Building and Worker's International, BWI.	WIS Bouwen en Wonen, SCIP	€77.000 in totaal waarvan €15.000 vanuit het budget van de WIS Bouwen & Wonen en €62.000 vanuit het sector overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP)
Opleiden voor de Toekomst: Train de Trainer in Veiligheid en Gezond Werken in Suriname (SR0060011)	Stichting Scholingsinstituut voor de Vakbeweging in Suriname, SIVIS.	WIS Wereldburgers, SCIP	€60.000 in totaal vanuit het sector-overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP)
Voor een Veerkrachtige Vakbeweging in Zimbabwe: werkers versterken in de banken- en onderwijs sectoren (ZW0110011).	Zimbabwe Banking and Allied Workers Union (ZIBAWU), Zimbabwe	WIS Diensten, werkgroep Subsahara Afrika & SCIP	€38.175,00 in totaal waarvan €16.000 vanuit het budget van de WIS Diensten FNV en €22.175 vanuit het sector overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP)
Versterking van het Zimbabwe Europe Netwerk: Ondersteuning van Vakbondsrechten in Zimbabwe (BE0130011)	Zimbabwe Europe Network, ZEN.	Werkgroep Subsahara Afrika en de SCIP	€20.000 in totaal waarvan €19.500,00 vanuit het sector overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP) en €500,00 vanuit het budget van de Sub-Sahara Werkgroep
Samen Sterk: Vakbondssteun voor Gevangenen en Vrijgelaten Activisten in Belarus (DE0030011)	Solidarnast, Duitsland/ BKDP, Belarus.	Sectoroverstijgende commissie internationale projecten (SCIP).	€ 75.000,00 vanuit het sector overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP)
Voices for Equality (LK0020031)	National Union of Seafarers Sri Lanka, NUSS	Netwerk Regenboog en de SCIP	€27.948 vanuit het sector overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP)

Solidariteit voor een Duurzame Toekomst: vakbondsactivisme in de Toerismesector in Nepal (NP0010091)	GEFONT/Unitrav, Nepal.	WIS Diensten en de SCIP	€72.185 in totaal waarvan €22.636 vanuit het budget van de WIS Diensten en €49.549 vanuit het sector overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP)
Samenwerking voor Duurzame Verandering: De Strijd voor Arbeidsrechten in Colombia (CO0080211)	Central Unitaria de Trabajadores - CUT, Colombia	SCIP	€ 20.364 vanuit het sector overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP)
Internationaal jongeren-vakbondskamp in Oeganda: Een Nieuwe Generatie in de Vakbondsbeweging (UG0010081)	National Organisation of Trade Unions (NOTU), Oeganda	Young en United en SCIP	€51.900,00 vanuit het sector overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP)
La Familia de la Calle: Internationale solidariteit met straatverkopers in Medellin Colombia CO0160041	Forjando Futuro's, Colombia	Young en United, SCIP	€92.502 vanuit het sector overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP)
Internationale vakbond-salliantie voor vakbond-rechten in Water- en Sanitatie in Zuid-Azie (FR0011561)	Vakbonden aangesloten bij Public Services International in Pakistan, Bangladesh, Nepal en India.	WIZ Overheid	€78.000 vanuit het sector overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP) en €38.000 uit het budget van de WIZ Overheid
Versterking van Huishoudelijk Personeel in India: De Rol van de NADW (IN0270051)	Bal Vikas/NADW, India	WIS Diensten	€68.628 vanuit het sector overstijgende deel van het solidariteitsfonds (SCIP)
Project ECIF: Samenwerking voor Verbetering van de Bouwsector in Ethiopië (ET0020061).	ECIF, Ethiopie		€ 23.636,00 (Sector Bouw en Wonen).
Lessen uit Internationale Samenwerking: Evaluatie van projecten met TUICO Tanzania (NL0110191)	TUICO, Tanzania	WIS Handel	€13.750,00 vanuit het budget van de WIS Handel
Werken aan de toekomst: Theory of Change Workshop van FNSA en FNV (MA0030061)	FNSA (Fédération Nationale du Secteur Agricole)	WIS Agrarisch-Industrie	€23.111 vanuit het budget van de WIS Agrarisch-Industrie
Een Nieuwe Horizon voor Pensioenen: Samen Sterk voor Verandering in Suriname (CH0011621)	BWI Building and Woodworkers International	BAG IZS, Senioren	€ 25.450 vanuit het budget van de WIS Senioren

PROJECTBESCHRIJVINGEN OVERZICHT

Van Schoolklassen naar Carrières: vakbonden op de bres tegen kinderarbeid in India (CH0011581)

Door: 11 Indiaase vakbonden geaffilieerd aan de Building and Wood workers' International (BWI) ism WIS Bouwen en Wonen

Als gevolg van de COVID-19-pandemie is kinderarbeid in India bijzonder toegenomen: de scholen waren bijna twee jaar gesloten en veel werknemers verloren hun baan. Aandacht voor kinderarbeid is daarom opnieuw essentieel. Dit project richt zich op het vergroten van de bewustwording onder ouders van de schadelijke gevolgen van kinderarbeid en op sociale dialoog met de overheid en werkgevers om tot oplossingen te komen.

Een van de strategieën is om jongeren die van school afkomen en geen werk kunnen vinden, te ondersteunen. Door in de voormalige scholen van deze jongeren gratis beroepsopleiding aan te bieden, kunnen zij hun vaardigheden verbeteren en hun kansen op de arbeidsmarkt vergroten. Het project wordt uitgevoerd door elf Indiase vakbonden die zijn aangesloten bij de mondiale vakbondskoepel voor de sector Bouwen en Wonen, de BWI.

Via het Nederlandse convenant Duurzame Natuursteen worden bedrijven in deze specifieke sector in India gestimuleerd om betere arbeidsomstandigheden te creëren. In de mica-mijnen, waar ook veel kinderarbeid plaatsvindt, is BWI recent begonnen met onderzoek, gekoppeld aan een strategie voor het organiseren en bewustmaken van werknemers over dit thema.

Opleiden voor de Toekomst: Train de Trainer in Veilig- en Gezond Werken in Suriname (SR0060011)

Door: Stichting Scholingsinstituut voor de Vakbeweging in Suriname, SIVIS ism WIS Wereldburgers.

In Suriname wordt een nieuwe arbowet geïntroduceerd. Het is essentieel dat vakbonden goed zijn voorbereid om deze wetgeving binnen de bedrijven toe te passen. Dit project heeft als doel een sterke trainingsinfrastructuur op te zetten, zodat vakbonden adequaat worden opgeleid. De nieuwe Surinaamse arbowet is grotendeels gebaseerd op Nederlandse wetgeving, waardoor de kennis van de FNV over veilig en gezond werken in Nederland zeer relevant is in de Surinaamse context.

In dit project worden Surinaamse trainers opgeleid door FNV-arbodeskundigen via een Train de Trainer-programma. Vervolgens zullen deze trainers werknemers in bedrijven, in de steden, de districten en het binnenland opleiden. De trainers van de FNV zijn actieve kaderleden en trainers uit het Arbo-netwerk en uit de Werkgroep Internationale Solidariteit van het Netwerk Wereldburgers. Zij voeren dit project uit in nauwe samenwerking met het Surinaamse vakbondstrainingscentrum SIVIS.

Naast de fysieke trainingen wordt er ook gewerkt aan het opzetten van een digitaal platform, waar op een laagdrempelige manier geleerd kan worden over arbothema's.

Lees een artikel over het project hier: [FNV geeft arbotraining in Suriname - FNV](#)

Voor een Veerkrachtige Vakbeweging in Zimbabwe: werkers versterken in de banken- en onderwijs sectoren (ZW0110011)

Door: Zimbabwe Banking and Allied Workers Union (ZIBAWU) ism de WIS Diensten en de werkgroep Sub Sahara Afrika.

De vakbeweging in Zimbabwe heeft te maken met de repressie van een regime dat niet de belangen van de werkers dient en onafhankelijke, levendige vakbonden als een bedreiging voor haar macht beschouwt. Jarenlang heeft de regering geprobeerd de vakbeweging te verzwakken door interne verdeeldheid te zaaien. Hierdoor zijn sommige vakbonden uiteengevallen of gecoöpteerd om de belangen van de regering en de werkgevers te dienen.

De Zimbabwe Banking and Allied Workers Union (ZIBAWU) en de Amalgamated Rural Teachers Union of Zimbabwe (ARTUZ) zijn vakbonden in Zimbabwe die de storm trotseren en nog steeds operationeel en onafhankelijk zijn. Zij zetten zich bovendien in voor arbeidsrechtvaardigheid, terwijl ze ook slecht bestuur van de overheid aan de kaak stellen en oproepen tot democratie.

Dit project beoogt de empowerment van vrouwelijke en jonge vakbondsleden door hun bewustzijn te vergroten. De opgeleide vrouwelijke en jonge leden zullen een belangrijke groep vormen die de twee vakbonden zal ondersteunen bij een betere organisatie, zowel op de werkplek als in de gemeenschappen. Het project richt zich op de training van 240 vrouwen en jongeren in maatschappelijk en politiek activisme in acht districten van Zimbabwe.

Versterking van het Zimbabwe Europa Network: Ondersteuning van Vakbondsrechten in Zimbabwe (BE0130011)

Door: Zimbabwe Europe Network, ZEN ism de werkgroep Subsahara Afrika.

Dit project richt zich op het versterken van het zogenaamde Zimbabwe Europe Network (ZEN). ZEN speelt een cruciale rol in het onder de aandacht brengen van mensenrechten, met een specifieke focus op vakbondsrechten in Zimbabwe, binnen de Europese politiek. Het netwerk is essentieel voor de belangenbehartiging vanuit Europa om het werk van vakbonden in Zimbabwe te ondersteunen, vooral in een context van toenemende repressie.

Specifiek zal dit project bijdragen aan het versterken van de lobby- en belangenbehartigingsinspanningen van ZEN. Het doel is om vakbondsrechten in Zimbabwe op de agenda te houden bij belangrijke spelers in het Europees maatschappelijk middenveld en in de politiek. Daarnaast levert het project een financiële bijdrage aan verschillende bijeenkomsten die worden georganiseerd in het kader van de verkiezingen in Zimbabwe. Het netwerk wil zo op Europees niveau het belang van respect voor vakbondsrechten in Zimbabwe agenderen, onder andere door de participatie van vakbondsvertegenwoordigers van de Zimbabwaanse vakbonden op deze conferenties mogelijk te maken.

Samen Sterk: Vakbondssteun voor Gevangen en Vrijgelaten Vakbondsactivisten in Belarus (DE0030011)

Door: Solidarnast ism de sectoroverstijgende commissie internationale projecten (SCIP).

FNV heeft een jarenlange geschiedenis van steun aan- en samenwerking met democratische vakbonden in Belarus, verenigd in de vakcentrale BKDP. In de nasleep van de oorlog in Oekraïne, waarin de BKDP de Russische inval heeft veroordeeld, werd de vakcentrale en haar aangesloten bonden gecriminaliseerd. Het Lukashenko-regime is in juli 2022 een rechtszaak begonnen, waardoor de BKDP uiteindelijk werd verboden. Verschillende vakbondsleden zijn bij schijnprocessen veroordeeld tot langdurige gevangenisstraffen; anderen zitten vast zonder contact met familie, vrienden en collega's. Veel vakbondsactivisten hebben het land ontvlucht en leven inmiddels als politieke vluchtelingen in de omliggende landen.

De stichting Solidarnast, gevestigd in Bremen (Duitsland), is recent opgericht door deze politieke vakbondsvluchtelingen om de BKDP in ballingschap te vertegenwoordigen. Deze stichting probeert vanuit Duitsland steun te verlenen aan de gevangen vakbondsmensen, hun families en vakbondsleden die zijn vrijgelaten uit de gevangenis, of die vanwege hun vakbondslidmaatschap ontslagen zijn of geen baan meer kunnen krijgen. Ook is het doel van de stichting om de democratische onafhankelijke vakbeweging in Belarus levend te houden. Dit project ondersteunt Solidarnast in deze activiteiten.

Zie hier voor artikelen voor meer achtergrond: [FNV op de bres voor gevangen vakbondsleiders in Belarus - FNV](#)

Voices for Equality (LK0020031)

Door: **NUSS (National Union of Seafarers Sri Lanka)** ism WIS van Netwerk Regenboog

Geweld tegen leden van de LHBTIQ+ gemeenschap heeft een grote impact op de arbeidsomstandigheden op de

werkvloer. Vakbonden zijn zich hier vaak niet van bewust en vinden het moeilijk om leden van de LHBTIQ+ community te bereiken, te organiseren en hun belangen te behartigen. In Sri Lanka heeft de transportfederatie NUSS een deel van deze gemeenschap geholpen om zich te organiseren. Het gaat specifiek om een georganiseerde groep van transgenders die werkzaam zijn in verschillende sectoren.

Eind 2022 is dit transgendercollectief begonnen met de registratie van haar eigen vakbond. Dit project is gericht op het versterken van deze transgender vakbond door middel van trainingen en workshops. Daarnaast worden ze getraind om bij te dragen aan de bewustwording van mainstream vakbonden over dit thema. Ook krijgen ze kennis en vaardigheden om te kunnen lobbyen bij overheden voor betere wet- en regelgeving in Sri Lanka op het gebied van arbeidsrechten voor transgenderpersonen. Ten slotte zal er een campagne worden opgezet om dit voorbeeld uit Sri Lanka ook uit te dragen naar federaties in andere landen in Zuid-Azië.

Solidariteit voor een Duurzame Toekomst: vakbondsactivisme in de Toerimesector in Nepal (NP0010091)

Union of Trekking, Travels, Rafting Workers of Nepal (UNITRAV), de **General Federation of Trade Unions of Nepal (Gefront)** ism WIS Diensten FNV.

Toerisme speelt een zeer belangrijke rol in de economische ontwikkeling van Nepal. Ten minste 300.000 van de 26,5 miljoen Nepalezen zijn werkzaam in de toerimesector, als drager, gids, instructeur bij het wildwatervaren en in transport. Daarnaast verdienen veel inwoners in de dorpjes langs de wandelroutes hun inkomen met het runnen van restaurants en herbergen.

Echter, de toenemende klimaatverandering heeft een grote negatieve impact op de sector. De temperatuurstijging, het veranderende patroon van neerslag en de terugtrekking van de bomengrens maken toerisme in de Himalaya steeds moeilijker. Natuurrampen zoals lawines en aardverschuivingen eisen levens van toeristen en gidsen (sherpa's). Ook het vervoer naar de bergachtige gebieden wordt steeds problematischer.

Er zijn grote zorgen over de toekomst van de sector. Als de toeristen wegblijven, zal dit een grote impact hebben op de inkomsten en bestaanszekerheid van de werknemers. Dit project steunt UNITRAV, de vakbond voor werknemers in de toerimesector in Nepal. De financiering draagt bij aan de ontwikkeling van een scholingsprogramma waarbij UNITRAV haar kader opleidt om in gesprek te gaan met werkgevers in de toerimesector en met de overheid. Op deze manier kunnen zij via sociale dialoog oplossingen bedenken en bespreken over hoe de toerimesector de negatieve impact van de klimaatcrisis kan overleven.

Samenwerking voor Duurzame Verandering: De Strijd voor Arbeidsrechten in Colombia (CO0080211)

Door: Central Unitaria de Trabajadores - CUT ism de SCIP.

In een eerder samenwerkingsproject met de Nationale Confederatie van Arbeiders in Colombia (CUT) zijn breedgedragen beleidsvoorstellen ontwikkeld ter verbetering van leef- en arbeidsomstandigheden. Deze voorstellen, gericht op hervorming van de arbeidsmarkt, het pensioenstelsel en de gezondheidszorg, zijn op historische wijze tot stand gekomen in een dialoog tussen verschillende vakcentrales en de regering. De uitgangspunten van deze voorstellen zijn Gewoon Goed Werk (Decent Work), een eerlijk pensioenstelsel en toegang tot gezondheidszorg voor iedereen.

Helaas zijn de beleidsvoorstellen door de huidige progressieve regering niet aangenomen in het Congres. Desondanks blijft de CUT strijden om het politieke momentum optimaal te benutten en het draagvlak onder de bevolking voor deze voorstellen verder te vergroten. Met de financiering uit dit project zal de CUT bijeenkomsten organiseren in het hele land om haar achterban te mobiliseren rond de eerder gemaakte vakbondsplannen. Dit is essentieel om tegenwicht te bieden aan het tegen-narratief van de rechtse elite, die de mainstream media in handen heeft en zich verzet tegen de hervormingen.

Met dit project hoopt de CUT bij te dragen aan de uiteindelijke goedkeuring van de beleidsvoorstellen, ten bate van de werkende bevolking van Colombia.

Internationaal jongerenvakbondskamp in Oeganda: Een Nieuwe Generatie in de Vakbeweging UG0010081

Na een aantal succesvolle voorgaande edities organiseerde de Oegandese vakcentrale NOTU in 2023 opnieuw een vakbondsjongerenkamp. Het hoofddoel was om de rol van jonge werknemers in de opbouw van vakbonden te versterken. Via verschillende activiteiten richtte het kamp zich op het vergroten van het bewustzijn van arbeidsrechten onder jongeren, het bevorderen van inclusieve besluitvorming binnen vakbonden over jongeren thema's, en het verhogen van het vakbondslidmaatschap, met name onder jongeren.

Het kamp bood jongeren een platform om verschillende vaardigheden te ontwikkelen en actief bij te dragen aan de vakbondsbeweging in Oeganda, evenals de mogelijkheid om internationaal te netwerken. Een belangrijk onderdeel hiervan was de uitwisseling met FNV-jongeren. Frank van Bennekom, bestuurder van Young & United, gaf een presentatie over digitale en innovatieve ledenwerving en campagnevoering. Ook vier jonge FNV-kaderleden uit verschillende sectoren (Bouw en Wonen, Handel en Young & United) waren aanwezig. Zij gingen in gesprek met hun Oegandese collega's over hun vakbondswerk, uitdagingen en successen. Dit uitwisselingsprogramma was wederzijds leerzaam. De ervaringen van het jongerenkamp boden de FNV-delegatie niet alleen nieuwe kennis, maar ook waardevolle inzichten om mee terug te nemen naar Nederland en te benutten in het vakbondswerk hier.

Zie voor een verslag van het jongerenkamp: [Ervaringen van het jongerenkamp in Oeganda - FNV](#)

La Familia de la Calle: Internationale solidariteit met straatverkopers in Medellin, Colombia (CO0160041)

Door: Forjando Futuro's Colombia ism WIS Young en United en de champagne "Vast en Zeker werk".

Dit project richt zich op het organiseren van gemarginaliseerde werkers in zowel Colombia als Nederland. In Colombia zijn dit informele straatverkopers, verenigd in de groep "La Familia de la Calle" in Medellín, ondersteund door de NGO Forjando Futuro's. In Nederland gaat het om uitzendkrachten, arbeidsmigranten en werkers zonder vast contract, georganiseerd in de campagne "Vast en Zeker". Door een combinatie van online uitwisseling en fysieke ontmoetingen leren beide groepen van elkaars ervaringen. In Colombia zullen de straatverkopers zich formeel organiseren in een vakbond om hun arbeidsomstandigheden te verbeteren. Hierbij worden strategieën zoals de oprichting van een solidariteitsfonds, een juridische kliniek en een campagneplan ingezet. Daarnaast vinden er uitwisselingsbezoeken plaats tussen Colombia en Nederland om solidariteit op te bouwen en om wederzijds van elkaars vakbondsstrategieën te leren.

Nieuwsitems? Vragen aan Cihan en Ilhan.

Internationale vakbondsalliantie voor vakbondsrechten in water- en sanitatie in Zuid-Azië (FR0011561)

Door: Public Services International en de WIZ Overheid

In dit project werken verschillende aangesloten vakbonden van Public Services International in Zuid-Azië samen in het afdwingen van verbetering van de arbeidsomstandigheden in de water- en sanitatie sector. Specifiek gaat het om samenwerking met bonden in deze sector in Pakistan, Bangladesh, Nepal en India. Het project speelt in op de negatieve gevolgen van privatisering en informalisering van banen in deze sector, met een specifieke focus op de verwerking van riool- en afvalwater, waar kasteloze en gemarginaliseerde gemeenschappen handmatig zwaar en gevaarlijk werk verrichten, zoals het schoonmaken van septic tanks en rioolwater. Het project versterkt vakbonden zodat zij een sterkere positie hebben in de sociale dialoog met lokale overheden en bedrijven.

Daarnaast wordt er aandacht gevraagd voor betere arbeidsomstandigheden in de Nederlandse water- en sanitatie-investeringen in de regio. Dit initiatief heeft tot doel vakbonden in staat te stellen om op te komen voor de rechten van de meest kwetsbare werknemers in deze sector, vooral vrouwen, die vaak te maken hebben met extra uitdagingen zoals discriminatie en misbruik.

Zie de volgende link voor een video item van PSI over de sanitatie werkers: [Dangerous Gutters: South Asia's Despised Sanitation Workers](#)

Versterking van Huishoudelijk Personeel in India: De Rol van de NADW (IN0270051)

Door: Bal Vikas/NADW, India ism de Werkgroep Internationale Solidariteit van de sector Diensten.

In India is er een grote behoefte aan erkenning voor huishoudelijk personeel, dat voornamelijk uit gemarginaliseerde vrouwen bestaat. Zij hebben te maken met uitbuiting, lage lonen en onveilige arbeidsomstandigheden, en de COVID-19-pandemie heeft hun situatie verslechterd. Dit project heeft als doel de versterking van de nationale alliantie voor vakbonden van huishoudelijk werkers, de NADW. De belangrijkste activiteiten hierbij zijn het organiseren van verschillende workshops om gezamenlijke vakbondsstrategieën te ontwikkelen, opleidingsprogramma's voor vrouweneducatie en lokale trainingen over rechten en onderhandeling, onderzoek naar het leven van migranten-huishoudelijk personeel en hun lonen en campagnes over thema's als gewoon goed werk, minimumlonen, en seksuele intimidatie.

Met deze activiteiten versterkt de NADW de participatie van huishoudelijk personeel. Wat betreft de toekomst ligt de focus van de NADW op ledenwerving, maar ook op bewustwordingsacties onder leden en toekomstige leden en lobby en campagne voor aanpassing van de wetgeving ter bescherming van de rechten van huishoudelijk werkers. In het verleden heeft de NADW als samengewerkt met de FNV, specifiek met de groep georganiseerde migrant domestic workers. Er zijn verschillende online seminars gehouden ter kennisuitwisseling. De NADW is zeer geïnteresseerd deze internationale uitwisseling met de achterban van FNV voort te zetten.

Project ECIF: Samenwerking voor Verbetering van de Bouwsector in Ethiopië (ET0020061)

Door: Ethiopische bouwvakbond ECIF (Ethiopian Industrial Construction Federation) ism Werkgroep Internationale Solidariteit van de sector Bouwen en Wonen.

Het Ethiopische bouwvakbond ECIF (Ethiopian Industrial Construction Federation) vertegenwoordigt meer dan 50.000 leden en richt zich via dit project op het verbeteren van de arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden in de bouwsector. Een belangrijk doel van het project is de institutionele versterking van ECIF, zodat de vakbond effectiever kan opkomen voor werknemersrechten. Hiertoe onderneemt ECIF diverse activiteiten, zoals trainingen en workshops voor vakbondsleiders om hun onderhandelingsvaardigheden te verbeteren. Daarnaast worden campagnes opgezet om bewustzijn te creëren over arbeidsrechten en genderkwesties.

Door onderzoek naar arbeidsomstandigheden en genderverhoudingen uit te voeren, kan de vakbond zijn beleid en activiteiten beter onderbouwen. De oprichting en versterking van vrouwencomités is ook een cruciaal onderdeel van het project. De verwachte resultaten zijn veelbelovend: een versterkte vakbond met een grotere capaciteit, verbeterde arbeidsomstandigheden, en een toename van vrouwelijke leden en leiders. Dit zal resulteren in een actievere betrokkenheid van de leden bij vakbondswerk en een positieve verandering in de sector. De samenwerking tussen ECIF en FNV, die sinds 2016 bestaat, blijft essentieel voor het succes van dit project: gezamenlijk streven we naar een sterkere en rechtvaardigere bouwsector.

Lessen uit Internationale Samenwerking: Evaluatie van projecten met TUICO Tanzania (NL0110191)

Dit project richt zich op de evaluatie van verschillende projecten die gefinancierd zijn vanuit het FNV Solidariteitsfonds met de Tanzaniaanse vakbond TUICO, met een bijzondere focus op de supermarktsector. De samenwerking begon in 2009 met een postdoc-studie van Lisungu Magnus Mapunda aan de ISS in Den Haag en heeft sindsdien geleid tot een sterke relatie tussen FNV en TUICO, waarbij er verschillende projecten zijn uitgevoerd gebaseerd op de behoefte rond vakbondsversterking van TUICO. De evaluatie heeft als doel inzicht te verkrijgen in de impact van deze interventies op TUICO en om aanknopingspunten te bieden voor toekomstige samenwerking. Belangrijke vragen hierbij zijn hoe de interventies hebben bijgedragen aan een sterkere vakbond en verbeterde werkomstandigheden, welke meerwaarde de Union-to-Union aanpak heeft gehad, en op welke gebieden verdere samenwerking mogelijk is.

De evaluatie omvat diverse projecten, zoals de post-graduation study, trainingen in onderhandelingsvaardigheden en arbeidsgezondheid, en de ontwikkeling van een geavanceerd managementinformatiesysteem. Dit systeem heeft TUICO geholpen bij ledenadministratie en andere belangrijke taken. In februari 2023 bezochten Lettie Kleijer en Tendayi Matimba TUICO om de evaluatie voor te bereiden en gesprekken te voeren over verdere samenwerking. Alhoewel evaluaties doorgaans niet gefinancierd worden uit het Solidariteitsfonds, is voor dit project een uitzondering gemaakt gezien de lange samenwerking en het belang voor FNV Handel om te leren van de samenwerking en toekomstige projecten te plannen.

Een Nieuwe Horizon voor Pensioenen: Samen Sterk voor Verandering in Suriname (CH0011621)

Dit project, ingediend door de Internationale Bouw- en Houtbond (BWI) richt zich op het verbeteren van het pensioenstelsel in Suriname. Door de economische crisis sinds 2014 verkeert het huidige pensioenstelsel in een crisis.

Het project omvat een driedaags seminar en een symposium voor vakbondsleiders en pensioenfondsbesteders om kennis over pensioenen te vergroten. Twee pensioenexperts uit Nederland, waaronder een kaderlid van FNV, delen hun expertise. BWI fungeert als contractpartner namens haar lidbond, de vakcentrale C47, dat 66 lidbonden vertegenwoordigt. De deelname komt van vakbondsafgevaardigden en werknemersvertegenwoordigers in pensioenbesturen van de vijf federaties die samen zijn verenigd in RAVAKSUR.

Ook de Internationale Arbeidsorganisatie van de VN is betrokken. De beoogde resultaten zijn het vergroten van pensioenbewustzijn, het bereiken van consensus binnen de vakbeweging over een duurzaam pensioenstelsel, en het verbeteren van het beheer van pensioenfondsen. Dit project is cruciaal voor de toekomst van het pensioenstelsel in Suriname en benadrukt de samenwerking met FNV als belangrijke factor.

Werken aan de toekomst: Theory of Change Workshop van FNSA en FNV (MA0030061)

In dit project wordt een Theory of Change (ToC) workshop georganiseerd voor leden van de Marokkaanse landbouwbond FNSA (Fédération Nationale du Secteur Agricole) in Marokko. FNSA organiseert zo'n 10.000 leden, waaronder meer dan 4.000 vrouwen. Het doel van het project is om de FNSA te ondersteunen bij het ontwikkelen van een strategisch plan voor de komende 10-20 jaar.

Daarnaast wordt er aandacht besteed aan het verbeteren van de omstandigheden voor vrouwen en het vergroten van hun betrokkenheid bij de vakbond. De FNV werkt al lang samen met de FNSA, onder andere in het verstevigen van de positie van vakbonden in de productieketen van verschillende landbouwmultinationals. Met deze workshop wordt er een nog stevigere basis gelegd voor toekomstige projecten en een verbeterde aanpak van de uitdagingen die er bestaan in de organisatie van landarbeiders binnen de agrarische sector in Marokko en in landbouwmultinationals.

De workshop zal zo'n 25 deelnemers samenbrengen, waaronder leiders en activisten van de vakbond uit verschillende regio's. Vertegenwoordigers van de sector Agrarisch Groen van de FNV zullen ook aanwezig zijn om hun input te geven wat betreft hun aandeel in het bouwen aan internationale solidariteit tussen FNV en FNSA.

Het Internationale Solidariteitsfestival 2023

In 2023 besloot de SCIP de jaarlijkse FNV Solidariteitsdag om te dopen tot het FNV Solidariteitsfestival. Een belangrijke inhoudelijke verandering was dat er, naast de vele FNV solidariteitsprojecten, ook aandacht was voor andere brede solidariteitsthema's.

Zo werd er een workshop georganiseerd over hoe we vakbondskameraden kunnen steunen in situaties van extreme repressie zoals in Iran, Myanmar en Belarus. Maar ook hoe we ons over grenzen heen kunnen organiseren in transnationale bedrijven. Bovendien was er aandacht voor de internationale vakbondsstrijd tegen de opkomst van extreem rechts en de rol van vakbonden in een rechtvaardige energietransitie. Hierbij konden de aanwezigen in gesprek met vakbondsactivisten uit tientallen landen: van Colombia tot Belarus, en van Iran tot Marokko.

Ook een nieuwe insteek was de samenwerking met bondgenoten, waarbij er is samengewerkt met verschillende organisaties en actiegroepen als **TNI**, **SOMO**, **XR** en **Black Archives**. En zoals het een festival betaamd, was er in de nieuwe editie plaats voor allerlei culturele evenementen: zo waren er verschillende muziekoptredens, een boekenmarkt, een fototentoonstelling, een virtual reality experience, en nog veel meer.

De nieuwe formule bleek een groot succes: het aantal deelnemers in 2023 was meer dan verdriedubbeld in vergelijking met 2022 tot 300+ deelnemers. Tientallen van hen kwamen via het festival in contact met het internationale werk van de FNV en hebben dit omgezet in lidmaatschap en deelname in internationale werkgroepen. Zodoende heeft ook het internationale vakbondswerk van de FNV in 2023, behalve de ondersteuning van vakbondskameraden in het Mondiale Zuiden, ook nieuwe FNV leden en een internationaal actiever kader opgeleverd.

Zie hier voor meer achtergrond:

De aftermovie: [Aftermovie FNV's Internationaal Solidariteitsfestival 2023 - FNV](#)

Beeldimpresie van de dag: [Beeldimpresie FNV Internationaal Solidariteitsfestival 2023 - FNV](#)

Verschiedende Bondcasts: [Bondcasts FNV Internationaal Solidariteitsfestival 2023 - FNV](#)

Een verslag: [Terugblik workshops FNV Internationaal Solidariteitsfestival 2023 - FNV](#)

COLOFON

Uitgave Stichting FNV Pers

Tekst afdeling P&O

Vormgeving Studio FNV

Order 250034